

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาวิจัยพบว่าวงโคจรสถิตย์ (The Geostationary orbit) ในทางข้อเท็จจริง (de facto) ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติสากล (universal resource) ที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติทั้งหลาย รวมทั้งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของห้วงอวกาศ (as a part of outer space) และในทางกฎหมาย (de jure) ถือว่าเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ (res communis) ที่ทุกประเทศมีสิทธิที่เท่าเทียมกัน (equal rights) ในการสำรวจหรือเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์ ทั้งนี้ในการสำรวจหรือเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน เพื่อผลประโยชน์ของประเทศต่าง ๆ ที่จะต้องได้รับการพิจารณาจากหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศ

โดยระบอบกฎหมายที่ใช้กำหนดถึงสถานะทางกฎหมายของวงโคจรสถิตย์นั้น ควรที่จะอยู่ภายใต้ระบบโครงสร้างทางกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปที่เกี่ยวกับห้วงอวกาศ ซึ่งก็คือสนธิสัญญาอวกาศ (The Outer Space Treaty of 1967) และสำหรับหลักเกณฑ์ที่ใช้ควบคุมดูแลจัดการเกี่ยวกับการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์ในทางด้านการสื่อสารโทรคมนาคม ได้ถูกกำหนดโดยกฎเกณฑ์ของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) คือ ขบวนการของสหภาพ (ITU constitution) อนุสัญญาโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU convention) และข้อบังคับการวิทยุระหว่างประเทศ (RRs) ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายโทรคมนาคมระหว่างประเทศ จากระบอบกฎหมายที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ได้มุ่งเน้นถึงความเป็นเอกภาพระหว่างประเทศ (the international consensus) เป็นสำคัญ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากหลักเกณฑ์ของสนธิสัญญาอวกาศที่ได้กำหนดข้อห้ามไว้ว่าการเข้าสำรวจและการเข้าใช้ประโยชน์จากห้วงอวกาศจะต้องไม่ก่อให้เกิดการอ้างการเข้าครอบครองของรัฐ (non appropriation) โดยวิธีการอ้างอำนาจอธิปไตยของรัฐหรือกลุ่มประเทศใด ๆ ขึ้นมา รวมทั้งห้ามมิให้มีการกล่าวอ้างการเข้าครอบครองไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม ซึ่งรวมถึงการเข้าครอบครองโดยองค์การระหว่างประเทศและหรือเอกชนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเสรีภาพในห้วงอวกาศ (the freedom of outer space) ที่จะทำให้ทุกประเทศมีเสรีภาพที่

ปราศจากการกีดกันในทุกๆรูปแบบในการเข้าใช้ประโยชน์จากห้วงอวกาศที่รวมถึงวงโคจรสถิติด้วย

ปัจจุบันนี้เมื่อโลกเราอยู่ในยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Technology Age) ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างตื่นตัวและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมทำให้มีการแพร่ขยายการสร้างเครือข่ายดาวเทียมเพิ่มมากขึ้น จนก่อให้เกิดยุคของความแออัดคับคั่งในวงโคจรของดาวเทียม (an era of growing orbital congestion) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติ ซึ่งตามหลักกฎหมายอวกาศแล้วถือว่าทุกประเทศมีสิทธิเสรีภาพในการเข้าใช้ประโยชน์วงโคจรสถิติได้ และถือว่าการสื่อสารโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมนั้นเป็นการดำเนินกิจกรรมอวกาศในทางสันติที่ถูกต้องตามกฎหมายด้วย แต่เนื่องจากคุณสมบัติพิเศษเฉพาะของวงโคจรสถิติ กอปรกับความต้องการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลาจนก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิเหนือตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิติ ถึงแม้ว่าในขณะนี้เราจะใช้กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศที่สร้างขึ้นโดย ITU ในการจัดสรรและควบคุมดูแลการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติ เพื่อที่จะสร้างความเป็นเอกภาพและเป็นหลักประกันให้กับทุกประเทศที่จะสามารถเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรฯ ได้อย่างเท่าเทียมกัน

แต่อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์ของ ITU ที่ได้นำมาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อบังคับการวิทยุระหว่างประเทศ (RRs) ในปัจจุบันก็ยังคงใช้หลักเกณฑ์แบบใครมาก่อนได้ก่อน (first-come, first-served) ซึ่งหากประเทศใดนำเอาหลักเกณฑ์นี้ไปใช้โดยเกินขอบเขตผิดวัตถุประสงค์แล้วก็จะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับประเทศที่เข้ามาใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งดาวเทียมก่อน (the First Comers) โดยไม่คำนึงว่าประเทศที่มาทีหลังจะมีความต้องการที่จำเป็นจริง ๆ (the genuine needs) มากแค่ไหนก็ตาม ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาถูกไล่ตามมาโดยจะเห็นได้ว่าตามหลักเกณฑ์ของข้อบังคับการวิทยุระหว่างประเทศ (RRs) แล้วประเทศที่เข้ามาใช้ประโยชน์ก่อนนั้นไม่มีภาระหรือความรับผิดชอบทางกฎหมายหรือกำหนดเงื่อนไขทางด้านเวลาใด ๆ ที่จะต้องมีต่อประเทศที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในภายหลัง (the Later Comers) ในการที่จะต้องมาให้ความร่วมมือในขั้นตอนการประสานงานความดี (coordination) ดังนั้นในจุดนี้หากพิจารณาให้ดีแล้วอาจจะถือได้ว่าเป็นช่องโหว่ของกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็ได้ เนื่องจากในทางทฤษฎีนั้นขั้นตอนในการเจรจาประสานงานความดี (coordination negotiations) ควรที่จะให้ทุกฝ่ายที่เข้ามาเจรจากันนั้นมีจิตวิญญาณของการร่วมมือกัน (spirit of coordination) ในการที่จะ

ทำให้ปัญหาต่างๆในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการและการจัดสรรตำแหน่งที่ตั้งของควาเทียม (และคลื่นวิทยุ) หมคไปโดยอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วการเจรจาประสานงานความถี่จะมีความยากลำบากมากยิ่งขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการพัฒนาในส่วนของการสื่อสารโทรคมนาคมขึ้นอย่างรวดเร็วพร้อมทั้งได้มีการพิจารณาว่าตำแหน่งที่ตั้งของควาเทียม นั้น มีคุณค่าในทางเศรษฐกิจอย่างมากทุกประเทศทั่วโลกต่างต้องการที่จะเข้าไปใช้สิทธิประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นการที่จะมุ่งหวังให้ทุกฝ่ายมีจิตวิญญาณของการร่วมมือกันเสมอไปทุกครั้งคงเป็นเรื่องยากลำบากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่เข้ามาใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของควาเทียมก่อนสามารถที่จะใช้ความได้เปรียบที่เกิดจากความไม่รัดกุมของกฎเกณฑ์ที่ ITU ได้กำหนดขึ้นมาในลักษณะใครมาก่อนมีสิทธิก่อน โดยใช้เป็นเครื่องมือต่อรองด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและหรือการต่อรองทางการเมือง เช่น การประวิงเวลาในการเจรจาประสานงานออกไปโดยอาจจะพยายามทำให้การเจรจาไม่ประสบผลเลยในทุกวิถีทาง และทุกครั้งที่มีการเจรจาหรือมีฉะนั้นก็อาจจะพยายามหลีกเลี่ยงการที่จะเข้าร่วมการเจรจาตลอดเวลา ฯลฯ ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจจะก่อให้เกิดปัญหาทั้งหลายตามมาเป็นต้นว่า

1.ความเสียหายในทางเศรษฐกิจ คือ ฝ่ายที่ร้องขอประสานงานความถี่ (ฝ่ายที่เข้ามาใช้ประโยชน์ภายหลัง) จะประสบกับอุปสรรคในทางการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายควาเทียมให้สำเร็จลุล่วงไป เนื่องจากควาเทียมนั้น ได้ถูกสร้างขึ้นมามีเงินทุนที่สูงดังนั้นการนำเอามาใช้ประโยชน์ก็จะต้องให้ได้ผลสูงสุดด้วยเช่นกัน การที่ประสบกับความล้มเหลวในการเจรจาประสานงานความถี่ในแต่ละครั้งนั้นจะทำให้มีผลมีผลกระทบในหลาย ๆ ด้านต่อประเทศที่ร้องขอประสานงานความถี่ โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจจะทำให้ นักลงทุนขาดความมั่นใจในการที่จะมาลงทุนในโครงการที่เกี่ยวกับการสื่อสารโทรคมนาคม หรือหากมีเงินทุนเพียงพออยู่แล้วแต่การที่ยังไม่เริ่มต้นให้มีการดำเนินงานให้บริการในกิจการเครือข่ายควาเทียมให้เดินหน้าต่อไปได้ก็จะทำให้ประเทศนั้นต้องสูญเสียรายได้และดอกเบี้ยอย่างมากมายโดยไม่มีผลกำไรมาทดแทนได้เลย

2.ความเสียหายในทางการเมืองระหว่างประเทศ การที่แต่ละประเทศมุ่งหวังผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจมากเกินไปดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นนั้นอาจจะก่อให้เกิดผลเสียต่อความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประเทศได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมโลกปัจจุบันตามเจตจำนงที่ได้กล่าวไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ

3. ความเสียหายที่เกิดจากการเกิดละเมิดกฎเกณฑ์ที่สังคมได้กำหนดขึ้นมาเป็นที่ทราบแล้วว่ากฎเกณฑ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงกฎเกณฑ์ที่ ITU ได้กำหนดขึ้นมาต่างก็มุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในระดับระหว่างประเทศแต่การที่บางประเทศได้อาศัยความได้เปรียบที่เกิดจากความไม่รัดกุมของข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นข้อค้อยหรือช่องโหว่ของกฎเกณฑ์นั้น ๆ ไปกระทำการใด ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ไปในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศอื่นที่อยู่ในฐานะที่เสียเปรียบกว่าแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งสามารถพิจารณาได้โดยวิญญูชนทั่วไปได้ว่า การที่ฝ่ายที่อาศัยอำนาจคุ้มครองที่เกิดจากกฎเกณฑ์นั้น ๆ ได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใด ๆ ค่อยอีกฝ่ายหนึ่งโดยมีเจตนาที่ไม่สุจริตซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎเกณฑ์นั้น ๆ แล้วก็อาจจะเป็นสาเหตุสำคัญที่จะก่อให้เกิดการละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมระหว่างประเทศโดยประเทศหรือฝ่ายที่ถูกเอาเปรียบได้ เมื่อฝ่ายที่ได้รับการปฏิบัติหรือถูกละเว้นการปฏิบัติได้พิจารณาเห็นว่าตนเองกำลังได้รับการกระทำที่ไม่เป็นธรรมจากประเทศหรือภาคีฝ่ายที่อาศัยกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือในการต่อรองหรือดำเนินการต่าง ๆ

นอกจากนี้การที่ประเทศที่เข้าใช้สิทธิประโยชน์จากวงโคจรสถิติอยู่ก่อนพยายามที่จะเข้าครอบครองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมให้อยู่อย่างต่อเนื่องยาวนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยนอกจากจะอาศัยช่องโหว่ของกฎเกณฑ์ที่มีอยู่และความสามารถทางด้านเทคนิคแล้วส่วนหนึ่งก็มีสาเหตุมาจากปัญหาค้นตอนการประสานงานความถี่ในคอนตันที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงทำให้ประเทศที่ตั้งดาวเทียมไปก่อนมีความต้องการที่จะคงสถานะของผู้ที่เข้าใช้สิทธิประโยชน์จากวงโคจรสถิติอยู่ก่อนเพื่อความได้เปรียบต่อผู้ที่จะเข้ามาใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติในภายหลัง ตามกฎเกณฑ์ที่ทาง ITU ได้กำหนดไว้และอีกส่วนหนึ่งนั้นก็เกิดมาจากการมีอยู่อย่างจำกัดของตำแหน่งที่ตั้งดาวเทียม ซึ่งกฎเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้แสดงให้เห็นว่าตราบโคที่ประเทศใด ๆ ก็ตามยังคงใช้สิทธิในวงโคจรสถิติโดยถูกต้องตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตราบนั้นประเทศเหล่านั้นก็ยังคงมีสิทธิอยู่ ซึ่งสิทธินั้นเทียบเท่ากับสิทธิอธิปไตย (sovereign right) ของประเทศในการเข้าควบคุมดูแลจัดการประโยชน์ต่าง ๆ ของประเทศตนเองแต่เพียงผู้เดียว ในการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิติตามที่ประเทศตนได้รับการจัดสรรมา จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องการที่จะคงสถานะของผู้ที่เข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิติให้นานที่สุด เพื่อผลประโยชน์ของตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งการกระทำเช่นนี้อาจจะเป็นการไปก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการเข้าใช้ประโยชน์จากห้วงอวกาศได้ที่กำหนดว่าทุกคนมีเสรีภาพในการแสวงหาประโยชน์รวมทั้งมีสิทธิที่เท่าเทียมกันในการเข้าใช้ประโยชน์ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากการกระทำใน

ทางกฎหมายแล้วจะพบว่าประเทศที่เข้าใช้สิทธิอยู่ก่อนอย่างต่อเนื่องส่วนใหญ่จะดำเนินการ โดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของ ITU ดังที่เคยกล่าวมาแล้วในบทที่ 4 โดยดูเหมือนว่าจะเป็นการยอมรับถึงความสำคัญของหลักไครมาก่อนได้ก่อนอย่างเต็มที่และเป็นการปฏิเสธหลักความเท่าเทียมกันในการเข้าใช้ประโยชน์อย่างสิ้นเชิงเช่นกัน ถึงแม้ว่าตามความคิดเห็นของผู้เขียนนี้อาจจะมีผู้ออกมาคัดค้านว่าไม่เป็นความจริงเนื่องจากแนวความคิดและหลักเกณฑ์ในปัจจุบันนี้ทาง ITU ได้มุ่งเน้นที่หลักแห่งความเท่าเทียมกันมากที่สุดก็ตามแต่ตราบโคตที่ยังมีความไม่รัดกุมของกฎเกณฑ์ของ ITU ที่ใช้อยู่ในทางปฏิบัติจริงที่ยังคงให้สิทธิกับประเทศที่เข้าใช้สิทธิประโยชน์อยู่ก่อนประเทศอื่นในลักษณะเป็นแบบสิทธิอธิปไตย (sovereign right) คงเป็นเรื่องยากที่ประเทศใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศกำลังพัฒนา ที่จะทำให้ตนเองสูญเสียสิทธินี้ไปให้กับประเทศอื่นหรือเปลี่ยนไปเป็นสิทธิสาธารณะ (public right) ดังนั้นหากกฎเกณฑ์ของ ITU ที่นำมาใช้เกี่ยวกับการจัดสรรดูแลการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงในเรื่องของเงื่อนไขเวลาการแบ่งปันผลประโยชน์ในการเข้าใช้สิทธิในตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมรวมทั้งการเปิดกว้างในการที่จะให้โอกาสอย่างเท่าเทียมกัน โดยแท้จริงทั้งในทางด้านทฤษฎีและทางด้านการปฏิบัติจริงแล้วปัญหาข้อขัดแย้งในระดับระหว่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องนี้คงยากที่จะทำให้หมดไป ในเมื่อความจริงยังคงปรากฏอยู่ว่าวงโคจรสถิติยังคงเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด แต่ความต้องการของมนุษยชาติยังคงมีความต้องการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติอยู่อย่างต่อเนื่องและอย่างไม่จำกัด ถึงแม้ว่าในทางด้านเทคนิคจะมีความพยายามที่จะให้ดาวเทียมนั้นสามารถลอยอยู่ในวงโคจรสถิติได้ใกล้กันมากที่สุดก็ตาม

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาประเทศทั้งหลายโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาต่างได้เรียกร้องให้มีการทบทวนหลักเกณฑ์ของแผนงานในการจัดสรรตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมขึ้นมาใหม่ โดยเห็นว่าแผนงานแบบ *posteriori* ที่ใช้หลักการแบบไครมาก่อนได้ก่อนแบบสุดโต่งจะไม่มีความเป็นธรรม (unfair) กับทุกประเทศและยังไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์แห่งความเท่าเทียมกัน (equality) ดังนั้นกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจึงได้เสนอแผนงานแบบ *priori* ขึ้นมาใหม่ในสมัยประชุม WARC-ORB 1985-1988 และหลังจากการประชุมทั้งสองได้สิ้นสุดลง กระแสของการนำเอาหลักการเข้าใช้ประโยชน์โดยเท่าเทียมกัน (equitable access) มาใช้ดูเหมือนว่าจะมาแรงมากขึ้นเกินขอบเขตแห่งความมุ่งหมายและศรัทธาประสงค์ของหลักเกณฑ์นี้ไป โดยจะเห็นได้จากกรณีการเข้าของตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิติที่มากเกินไปเกินความจำเป็น โดยอ้างหลักแห่งความเท่าเทียมกันจนก่อให้เกิดภาวะการที่เรียกว่า ดาวเทียมกระดาษ (paper satellite) ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมให้ได้มากที่สุดแล้วก็นำเอาไปใช้ใน

การจำหน่ายจ่ายโอนหรือให้เช่าแก่ประเทศหรือหน่วยงานที่มีความต้องการใช้จริงๆ แต่ไม่สามารถหาตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมได้ตามที่ต้องการ ซึ่งเป็นการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ถือว่าเป็นทรัพย์สินสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ เช่น กรณีของประเทศดองกาที่มีปัญหาได้แย้งกับ INTELSAT นั้น ซึ่งได้รับความสนใจจากประเทศต่างทั่วโลก ถึงทางออกหรือวิธีการที่ทาง ITU จะนำเอามาปรับใช้กับปัญหาการใช้สิทธิในการจองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์มากขึ้นเพื่อการใช้สิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่จะออกมาในลักษณะใด เมื่อทาง ITU ไม่สามารถที่จะหามาตรการใด ๆ มาเพื่อบังคับให้ประเทศดองกา ลดจำนวนตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมที่จองลงได้ เนื่องจากประเทศดองกาเองมิได้ทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดหลักเกณฑ์ของ ITU แต่อย่างใด นอกจากนี้ยังรวมถึงกรณีที่เกิดปัญหาการส่งดาวเทียมขึ้นไปโคจรอยู่ในตำแหน่งที่ตั้งในวงโคจรสถิตย์ ในระหว่างที่หรือก่อนที่จะขึ้นคอนการเจรจาประสานงานจะสิ้นสุดลง เช่น กรณีที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน ที่เกิดปัญหาขึ้นในทางปฏิบัติอันเนื่องมาจากช่องโหว่ของกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ ทำให้แต่ละฝ่ายพยายามตีความ ความไม่ชัดเจนแน่นอนของกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับไปในทางที่เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายตนมากที่สุด และสาเหตุต่างที่กล่าวมานอกจากกระแสของการนำเอาหลักเกณฑ์ต่างๆ มาใช้จนเกินขอบเขตแห่งความพอดีผิดวัตถุประสงค์ จึงได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาแล้วก็ยังมีสาเหตุมาจาก ITU เอง เนื่องจาก ITU เป็นองค์การระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงไม่สามารถที่จะใช้อำนาจไปลงโทษประเทศใด ๆ ได้เต็มที่จึงทำให้บางประเทศขาดความเกรงกลัวต่อกฎเกณฑ์ที่ทาง ITU ได้นำมาใช้ กรอปกกับในปัจจุบันนี้นับตั้งแต่ยุคสงครามเย็นสิ้นสุดลง การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจในระดับระหว่างประเทศมีเพิ่มสูงขึ้นจึงทำให้ประเทศต่างๆ ต้องการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งดาวเทียมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

จากการศึกษาวิจัยประเด็นปัญหาที่กล่าวมาจะพบว่ากฎเกณฑ์ของ ITU ในการจัดสรรดูแลการเข้าใช้ประโยชน์ในตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในปัจจุบันนี้ยังมีข้อบกพร่องไม่ชัดเจนที่จะครอบคลุมหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างเพียงพอ จึงควรที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมและให้มีการพิจารณากำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมาใหม่ เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันและในขณะที่เดียวกันก็ควรมีความยืดหยุ่นเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป โดยคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ทั้งในทางด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี และทางด้านกฎหมายด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเข้าใช้สิทธิในวงโคจรสถิติที่กล่าวมาแล้วใน
 ตอนต้น ผู้เขียนใคร่ขอเสนอแนวความคิดเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
 ดังนี้

1. ITU ควรที่จะมีการกำหนดเงื่อนไขด้านเวลาไว้ให้มีความแน่นอนชัดเจนในข้อบังคับ
 วิทยุระหว่างประเทศ (RRs) เกี่ยวกับขั้นตอนการเจรจาประสานงาน (Coordination) เพื่อที่จะทำ
 ให้การเจรจาประสานงานความถี่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และด้วยเวลาอันรวดเร็ว โดยไม่ก่อให้เกิด
 การได้เปรียบเสียเปรียบกันขึ้นดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งหากมีการกำหนดเงื่อนไขด้าน
 เวลาที่ชัดเจนแน่นอนแล้วก็จะทำให้ประเทศหรือหน่วยงานที่เข้ามาใช้สิทธิก่อน (The First
 Comers) ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือประวิงเวลาในการที่จะเข้ามาเจรจาประสานงานกับประเทศ
 หรือหน่วยงานที่เข้ามาใช้สิทธิภายหลังได้ ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อประเทศหรือ
 หน่วยงานที่เข้ามาใช้ประโยชน์ภายหลังด้วย อย่างไรก็ตามการที่จะกำหนดเงื่อนไขด้านเวลาเพียง
 อย่างเดียวก็ไม่สามารถที่จะเป็นการรับประกันได้ว่าการเจรจาประสานงานจะบรรลุผลดังที่ตั้งเป้า
 หมายไว้ เพราะว่าประเทศหรือหน่วยงานที่เข้ามาใช้สิทธิก่อนอาจจะฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม
 เงื่อนไขด้านเวลาที่กำหนดไว้ก็ได้ เพราะว่าไม่มีผลอื่นใดที่จะมาลงโทษบีบบังคับ หรือก่อให้เกิด
 ผลอย่างใดอย่างหนึ่งต่อฝ่ายที่ทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น ดังนั้น นอกจากจะมี
 มาตรการกำหนดเงื่อนไขด้านเวลาแล้ว ทาง ITU ควรที่จะมีมาตรการในการลงโทษต่าง ๆ ในกรณี
 ที่เกิดการฝ่าฝืนละเมิดเงื่อนไขด้านเวลานั้น เช่น

1.1 ทาง ITU อาจจะออกหนังสือเตือนต่อประเทศที่ทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข
 ด้านเวลานั้น และถ้ายังคงไม่ทำการแก้ไขปรับปรุงอยู่อีก

1.2 ทาง ITU อาจจะออกข้อมติเป็นหนังสือเรียกร้องให้องค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งประเทศต่าง ๆ
 งดเว้นที่จะให้ความร่วมมือหรือให้การสนับสนุนต่าง ๆ รวมทั้งให้มีการประ
 นามการกระทำนั้นด้วยในทุกเวทีการเจรจาของ ITU และ

1.3 หากประเทศที่เข้าใช้สิทธิก่อนยังคงฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านเวลาในการ
 เสนอประสานงานอยู่อีก ทาง ITU อาจจะมีมาตรการในการลงโทษโดยมีการปรับเป็นจำนวนเงิน

และหรืออาจจะดำเนินการตัดสิทธิบางอย่างที่เกี่ยวกับการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรฯ ของประเทศที่ฝ่าฝืนออกไปก็ได้

ในกรณีที่ประเทศหรือหน่วยงานที่เข้ามาใช้สิทธิก่อน คดถงที่จะดำเนินการเจรจาประสานงานตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดขึ้นมากับประเทศหรือหน่วยงานที่เข้ามาใช้สิทธิภายหลัง แต่ได้ดำเนินการเจรจา โดยขาดจิตวิญญาณของการร่วมมือประสานงานกัน (The Spirit of Coordination) ทำให้การเจรจา ไม่ประสบผลสำเร็จเลยในทุกวิถีทาง และทุกครั้งของการเจรจาทาง ITU ควรที่จะให้น่าเอาวิธีการ The Multilateral Planning Meeting (MPMs) มาใช้ให้ได้ ผลอย่างจริงจังมากที่สุด

สำหรับเหตุผลที่เสนอมาทั้งหมดนั้นก็เพื่อที่จะทำให้อุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้งช่องว่างของความแตกต่างระหว่างผู้ที่เข้าใช้สิทธิประโยชน์ก่อน และผู้ที่เข้าใช้สิทธิประโยชน์ภายหลังหมดไป ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ได้เสนอนี้ผู้นั้นผู้เขียนคิดว่าน่าจะนำไปใช้เพื่อเป็นการอุดช่องโหว่หรือความไม่รัดกุมของกฎเกณฑ์ที่ใช้อยู่กับเกี่ยวกับการจัดสรรดูแลการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรฯ ได้

2. ITU ควรที่จะกำหนดมาตรการลงโทษ (sanction) ต่อประเทศหรือหน่วยงานใดก็ตามที่ได้กระทำการ ดังต่อไปนี้

2.1 ได้ทำการจัดส่งความเทียมขึ้นไปโคจรอยู่ในวงโคจรสถิติ ณ ตำแหน่งที่ตนเองต้องการ ที่ยังมีข้อพิพาทกันอยู่ก่อนที่จะได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนการเจรจาประสานงานกับประเทศหรือหน่วยงานอื่นให้เสร็จสิ้นเสียก่อนตามที่ทาง ITU ได้กำหนดมา

2.2 ได้ทำการจัดส่งความเทียมขึ้นไปในขณะที่ยังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการเจรจาประสานงานที่ยังไม่เสร็จสิ้นลงเป็นที่สุด

หากประเทศหรือหน่วยงานใดก็ตามได้กระทำการดังที่ได้กล่าวมา ถือได้ว่าประเทศหรือหน่วยงานนั้นได้กระทำการไปในทางที่จะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการที่จะแสวงหาประโยชน์ที่ถูกต้องชอบธรรมตามสิทธิของประเทศอื่น ๆ ความกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าเป็นการใช้สิทธิในทางที่ผิด (abuse of right) ซึ่งเป็นการกระทำที่ขาดความสุจริตใจ ที่มีต่อประเทศหรือหน่วยงานที่เป็นคู่ภาคีที่จะต้องมีการเจรจา หรือที่ได้ทำการเจรจากันอยู่ และรวมถึง

กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติที่ตนเองได้เป็นภาคีอยู่ด้วย ซึ่งผู้เขียนถือว่าการกระทำในลักษณะนี้ของประเทศหรือหน่วยงานใดก็ตาม เป็นการกระทำละเมิดต่อกฎเกณฑ์ของ ITU และหากการกระทำเช่นที่กล่าวมาได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศหรือหน่วยงานอื่น ๆ ประเทศหรือหน่วยงานที่ได้กระทำการเช่นนี้ จะต้องมีความรับผิดชอบของรัฐ (State Responsibility) ต่อประเทศ หรือหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายโดยตรง

นอกจากนี้มาตรการที่ทาง ITU ควรที่จะกำหนดเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็คือ

ก. ITU ควรที่จะออกข้อมติเป็นหนังสือเรียกร้องให้นานาอารยะประเทศทั่วโลกประนามการกระทำดังกล่าวในทุกเวทีการประชุมระหว่างประเทศของ ITU และเรียกร้องให้ประเทศหรือหน่วยงานใด ๆ ก็ตาม ซึ่งรวมถึงองค์การระหว่างประเทศด้วย ให้ยกเลิกการสนับสนุนในทุก
รูปแบบ

ข. ITU ควรที่จะลงโทษโดยการปฏิเสธที่จะจดทะเบียนและให้การรับรองความถูกต้อง เพื่อให้การคุ้มครองต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียม

ค. หากประเทศหรือหน่วยงานใดได้กระทำผิดซ้ำขึ้นมาอีกทาง ITU นอกจากจะดำเนินการตามข้อ ก. และข้อ ข. แล้ว ทาง ITU ควรที่จะลงโทษโดยการตัดสิทธิการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมของประเทศหรือหน่วยงานนั้น ณ ตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมนั้นชั่วคราว อาจจะเป็นระยะเวลา 1-2 ปี

แต่อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศหรือหน่วยงานใดที่ได้รับความเสียหายนั้นจะเรียกร้องให้ประเทศหรือหน่วยงานฝ่ายที่ได้กระทำการให้เกิดความเสียหาย ต้องมีความรับผิดชอบของรัฐต่อตนเองนั้น ผู้เขียนเห็นว่าประเทศหรือหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายควรที่จะต้องแสดงหลักฐานโดยพิสูจน์ให้เห็นจนเป็นที่น่าเชื่อถือได้ต่อ ITU ว่าตนเองนั้นได้รับความเสียหายจริง รวมทั้งแสดงให้เห็นด้วยว่าตำแหน่งที่ตั้งดาวเทียมที่ตนเองจองอยู่และเกิดข้อพิพาทขึ้นนั้น ได้มีการเตรียมการและมีความพร้อมรวมทั้งระยะเวลาในการเข้าใช้ประโยชน์ที่แน่นอนที่จะเข้าใช้ประโยชน์จริง โดยตนเอง มิได้มีการจองไว้เพื่อการกักตุน หรือจำหน่ายจ่ายโอนแต่อย่างใด นอกจากนี้สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหานี้ขึ้นมาในปัจจุบันก็เนื่องมาจากความไม่ชัดเจนแน่นอนของกฎเกณฑ์ของ ITU ที่นำมาบังคับใช้ ดังนั้นทาง ITU ควรที่จะบัญญัติกฎเกณฑ์เพิ่มขึ้นมาใหม่ เพื่อให้กฎเกณฑ์นั้น

มีความแน่นอนชัดเจนในเรื่องที่เกี่ยวกับลำดับของสิทธิต่าง ๆ ที่จะได้รับในการนำเอาไปใช้งาน ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเกิดขึ้นอีก

3. ITU ควรที่จะกำหนดมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมาในกรณีดังต่อไปนี้

3.1 กรณีที่ประเทศหรือหน่วยงานใดก็ตามนำเอาดาวเทียมดวงใหม่ไปแทนที่ดาวเทียมดวงเก่าในตำแหน่งเดิม (re-position) โดยปราศจากการกระทำการเจรจาประสานงานอีกครั้งหนึ่ง (re-coordination)

3.2 กรณีที่ประเทศหรือหน่วยงานใดก็ตามที่เข้าใช้ประโยชน์ในตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์อยู่ในปัจจุบัน ได้ดำเนินการจดทะเบียนของตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์ซ้ำ ณ ตำแหน่งเดิมที่ตนเองใช้อยู่ให้กับเครือข่ายดาวเทียมดวงใหม่ของตนเอง โดยจดทะเบียนของไว้หลายดวง ซึ่งหากรวมระยะเวลาในการเข้าใช้ประโยชน์จากประเทศหรือหน่วยงานผู้เข้าประกอบการรายการเดียวกันแล้วจะเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมากจนดูเหมือนว่าจะเป็นการถาวร ซึ่งเกินกว่าวัตถุประสงค์ของการให้เข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้การดำเนินงานเข้าใช้ประโยชน์ของตนเองได้มีความต่อเนื่องไปตลอด ไม่มีใครที่จะเข้ามาสอดแทรกขัดขวางการเข้าใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ที่ ITU ได้กำหนดไว้ด้วย

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติที่ประเทศหรือหน่วยงานใดก็ตามที่ได้ดำเนินการตามที่กล่าวมานั้น หากได้พิจารณาตามกฎหมายแล้วถือได้ว่าไม่ได้ทำการละเมิดคอกฎเกณฑ์ของ ITU เป็นแต่เพียงว่าประเทศหรือหน่วยงานเหล่านั้นได้อาศัยช่องโหว่ของกฎเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งความสามารถทางด้านเทคนิคดำเนินการต่าง ๆ ให้ตนเองได้รับประโยชน์จากขอบร่องหรือช่องโหว่นั้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าวงโคจรสถิตย์นั้นเป็นทรัพย์สินสมบัติร่วมกันของมวลมนุษยชาติที่ไม่มีใครจะสามารถอ้างความเป็นเจ้าของได้ มีเพียงสิทธิที่จะเข้าใช้ประโยชน์ได้เพียงชั่วคราวเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามสิทธิที่ได้รับนั้นจะเสมือนหรือเทียบเท่ากับสิทธิอธิปไตยของรัฐ (a national sovereignty right) ที่ประเทศหรือหน่วยงานใดที่ได้รับสิทธิจะสามารถจัดการบริหารจัดการสรรดูแลการแสวงหาประโยชน์ในตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมที่ตนได้รับอย่างเต็มที่ ประเทศหรือหน่วยงานอื่นใดจะมาล่วงละเมิดมิได้ เนื่องจากได้รับการคุ้มครองจากกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศอยู่ครบตามที่ประเทศหรือหน่วย

งานเหล่านั้นยังเข้าใช้สิทธิประโยชน์อยู่โดยถูกต้องตามกฎหมายอยู่ นอกจากนี้ก็เป็นที่ยอมรับกัน อย่างชัดเจนว่าสิทธิที่จะเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมนั้นมีคุณค่าในทางเศรษฐกิจ และการเงิน (monetary value) อย่างมาก ทั้ง ๆ ที่การขอเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของ ดาวเทียมในปัจจุบันนี้ประเทศหรือหน่วยงานใด ๆ ก็ตามไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ เลย (free of charge)

ดังนั้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่เข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์อยู่ จึงพยายามกระทำการในทุกวิถีทาง เพื่อที่จะให้ตนเองได้เข้า ครอบครองการใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมให้นานที่สุด โดยอาศัยช่องโหว่ของ กฎเกณฑ์ที่มีอยู่ ทำให้ตนเองได้เข้าไปใช้ประโยชน์ในตำแหน่งที่ตั้งดาวเทียมอย่างถูกต้องตาม กฎเกณฑ์ โดยลืมนึกว่าตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมนั้นมีอยู่อย่างจำกัด และเป็นทรัพย์สินสมบัติของ ส่วนรวมที่ใคร ๆ ก็มีสิทธิที่จะเข้าใช้ประโยชน์ได้ เพียงแต่ตนเองอาศัยความได้เปรียบตรงที่ได้เข้า ไปใช้ประโยชน์ก่อนผู้อื่นตามกฎหมายระหว่างประเทศ จึงทำให้ตนเองมีสิทธิพิเศษ (priority) ก่อน และรู้ว่าดาวเทียมของตนเองจะหมดอายุการใช้งานแท้จริงลงเมื่อใด จึงอาศัยช่องโหว่ของ กฎเกณฑ์ดำเนินการนำเอาดาวเทียมดวงใหม่ไปแทนที่ดวงเก่า โดยพยายามที่จะทำทุกวิถีทางที่จะ ให้คุณสมบัติเหมือนกับดาวเทียมดวงเก่า และใช้ชื่อเดิม เหตุผลก็เพื่อที่จะไม่ต้องมาขอเจรจา ประสานงานความถี่กันอีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งเมื่อดาวเทียมดวงใหม่ไม่ไปก่อให้เกิดการแทรกสอด รบกวนกันกับดาวเทียมดวงอื่นแล้วก็จะ ไม่มีใครออกมาคัดค้าน ซึ่งทางกฎเกณฑ์ของ ITU ไม่ได้ บัญญัติห้ามมิให้กระทำการเช่นนี้ไว้โดยชัดเจนถึงการห้ามนี้ ดังนั้นจึงทำให้ทุกประเทศต่าง ๆ ตีความไปในทางที่เอื้อประโยชน์แก่ตนเองโดยถือว่าทำได้

สำหรับ ในกรณีที่สองนั้นเป็นการที่ได้ดำเนินการครบถ้วนถูกต้องตามขั้นตอนของ กฎเกณฑ์ทุกอย่างเพียงแต่อาศัยสิทธิพิเศษ รวมทั้งอาศัยแนวทางปฏิบัติของรัฐที่จะได้รับการ ปฏิบัติต่อกันว่ารัฐต่าง ๆ จะไม่เข้ามาขอใช้หรือจองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมตำแหน่งเดียวกัน หรือใกล้กันเกิดไปหากไม่จำเป็นจริงๆ กับที่ดาวเทียมดวงปัจจุบันยังใช้อยู่ ในปัจจุบันจุดนี้เองจึง ทำให้ประเทศที่ใช้สิทธิอยู่ก่อนได้ฉกฉวยโอกาสเข้าของการใช้ประโยชน์ซ้ำในตำแหน่งที่ตั้งดาว เทียมเดิมที่ดาวเทียมของตนเองใช้อยู่ในปัจจุบันไว้หลาย ๆ ครั้ง (เนื่องจากตนเองรู้เป็นอย่างดีว่า ช่วงระยะเวลาจริงของเครือข่ายดาวเทียมที่ใช้งานจริง (the actual lifetime of satellite networks) นั้นมีระยะเวลาเท่าไรเพราะว่าในทางปฏิบัติจริงแล้วจะมีการแจ้งช่วงระยะเวลาที่ใช้งานของเครือ ข่ายดาวเทียมให้กับ ITU นั้นไม่ตรงตามความเป็นจริง) โดยอาจจะใช้ชื่อเครือข่ายต่างกันและมี

ระยะเวลาในการเข้าใช้ประโยชน์ที่ต่างกันเพื่อป้องกันการถูกค่อว่าจากประเทศอื่นๆ โดยมีเจตนาที่จะให้การเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมนั้นมีลักษณะเป็นการเข้าใช้ประโยชน์ที่ถาวร ซึ่งบางครั้งเมื่อรวมระยะเวลาทั้งหมดที่จองจำแล้วอาจจะมึระยะเวลาเกินกว่า 30-50 ปี ก็ได้ ซึ่งในความคิดเห็นของผู้เขียนแล้วไม่ถือว่าเป็นการเข้าใช้ประโยชน์โดยชั่วคราวแล้ว รวมทั้งเห็นว่าแม้การกระทำที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในทางปฏิบัตินี้จะถูกต้องตามกฎหมายของ ITU ในปัจจุบัน แต่เป็นการกระทำที่อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายในการเอาเปรียบผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องชอบธรรมตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับอวกาศที่ถือว่าวงโคจรสถิตย์นั้นเป็นเขตเสรีที่ใคร ๆ ก็สามารถที่จะเข้าใช้ประโยชน์ได้ และไม่มีใครอ้างความเป็นเจ้าของได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักแห่งความเสมอภาคกัน ดังนั้น ทาง ITU ควรที่จะมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์ดังนี้

ก. ในการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมทุกครั้ง ควรที่ประเทศที่ขอเข้าใช้ประโยชน์ฯ จะต้องเสียเงินค่าธรรมเนียมในการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์ ทั้งนี้เพื่อที่ทาง ITU จะได้นำเอาเงินค่าธรรมเนียมที่ได้รับมานั้นมาช่วยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากิจการทางด้านโทรคมนาคมของประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ด้วยเหตุผลที่ประเทศที่เข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์นั้นได้อาศัยหรือดักดวงผลประโยชน์เอาจากทรัพย์สินบัตริร่วมกันของมนุษยชาติที่ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้าใช้ประโยชน์ ดังนั้น จึงควรที่จะคืนประโยชน์ให้กับสังคมส่วนรวมด้วยเช่นกัน ในกรณีที่ประเทศอื่นยังไม่ได้สิทธิที่จะเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์

ข. ในกรณีที่มีการจองจดทะเบียนซ้ำในตำแหน่งเดิมอีกเป็นครั้งที่สอง ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าประเทศหรือหน่วยงานที่ของตำแหน่งที่ตั้งดาวเทียมควรที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นสองเท่าของครั้งแรกให้แก่ ITU และหากมีการจดทะเบียนของการเข้าใช้ประโยชน์ในตำแหน่งที่ตั้งดาวเทียมเดิมตั้งแต่เริ่มแรกที่ตนเองใช้อยู่อย่างต่อเนื่องตลอดมาเป็นครั้งที่ 3 หรือ 4 ขึ้นไปก็ควรที่จะต้องมีการร้องขอต่อ ITU เป็นกรณีพิเศษ โดยทาง ITU ควรที่จะนำเอาข้อเรียกร้องการจดทะเบียนซ้ำติดต่อกันเกินกว่า 2 ครั้งนั้น เข้าที่ประชุมคณะกรรมการสำนักงานการวิทยุคมนาคม (RCB) และคณะกรรมการกฎข้อบังคับวิทยุ (RRB) เพื่อพิจารณาอนุญาตเป็นราย ๆ กรณีไป ทั้งนี้จะต้องให้ออกาสกับประเทศอื่นที่ต้องการเข้าใช้ประโยชน์หรือต้องการเข้าร่วมใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมนั้นด้วย โดยทาง ITU ควรให้ออกาสและหาแนวทางที่จะให้ทั้งประเทศหรือหน่วยงานเก่าที่ใช้ตำแหน่งที่ตั้งดาวเทียมอยู่ และประเทศหรือหน่วยงานใหม่ที่ยื่นแบบคำร้อง

ขอเข้าใช้ประโยชน์มาใหม่ร่วมมือกัน หากคณะกรรมการทั้งสองของ ITU พิจารณาเห็นว่าแบบคำร้องขอเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของความถี่ของทั้งสองประเทศสามารถที่จะมาประสานประโยชน์ในการร่วมลงทุนด้วยกันได้ ซึ่งทาง ITU ก็ควรที่จะส่งเสริมพร้อมทั้งควรที่จะตั้งคณะกรรมการพิเศษขึ้นมาดูแลเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างกันในการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของความถี่ รวมทั้งควรที่จะให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เพื่อจูงใจให้มีการร่วมมือในการเข้าใช้ประโยชน์จากห้วงอวกาศเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

แต่หากว่าทั้งสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายไม่สามารถที่จะร่วมมือกันได้ ก็อาจจะใช้วิธีการจับสลาก (lottery) เพื่อเลือกผู้ที่เหมาะสม และเมื่อได้ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของความถี่ในวงโคจรสถิตย์แล้ว หากผู้ที่ได้รับสิทธิเป็นประเทศหรือหน่วยงานเดิมที่ใช้ประโยชน์อยู่เดิมแล้ว ประเทศหรือหน่วยงานเดิมนั้นก็ยังคงเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น เป็นจำนวนเท่าตามจำนวนครั้งที่ได้เข้าใช้อยู่ (เช่น ถ้าเป็นครั้งที่ 3 ก็เสียค่าธรรมเนียม 3 เท่า, 4 ครั้งก็เสีย 4 เท่า เป็นต้น) เมื่อหมดระยะเวลาแต่ละครั้งแล้วก็จะต้องมาดำเนินการในแบบวิธีเดิมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสรรหาผู้ที่จะเข้าไปใช้ประโยชน์รายใหม่ต่อไปแต่ในกรณีที่ฝ่ายอื่นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของความถี่นั้นอยู่ก่อนแต่ได้ถูกคัดเลือกให้ได้รับสิทธิที่จะเข้ามาใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของความถี่แทนผู้ที่ได้รับสิทธิเดิม ผู้ที่ได้รับสิทธิเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของความถี่รายใหม่นี้ก็จะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในการเข้าใช้ประโยชน์และเมื่อได้ใช้ประโยชน์ติดต่อกันเกินกว่าสองครั้งแล้วก็จะต้องกลับมาปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วอีก และหากประเทศหรือหน่วยงานใดที่ได้รับสิทธิมาแต่ไม่ดำเนินการให้ทันตามเวลาที่กำหนดไว้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรแก่เหตุ ทาง ITU สามารถปรับค่าธรรมเนียมรวมทั้งตัดสิทธิการเข้าใช้ประโยชน์ครั้งนั้นไป และ ITU ก็สามารถนำไปให้ประเทศอื่นที่จับสลากได้อันดับ 2 หรือ 3 ตามลำดับเข้าใช้ประโยชน์แทนต่อไปได้

อย่างไรก็ตาม สิทธิที่ประเทศหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับมานี้จะนำเอาไปจำหน่ายจ่ายโอนด้วยวิธีใด ๆ ไม่ได้ เว้นแต่การแลกเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสมในการส่งเสริมการสื่อสารโทรคมนาคมผ่านความถี่มาให้ได้ประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้จะต้องได้รับการอนุญาตจากทาง ITU ก่อน และหากประเทศที่ได้รับสิทธิในการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของความถี่ในวงโคจรสถิตย์ได้นำเอาสิทธิที่ได้รับไปทำการจำหน่ายจ่ายโอนโดยวิธีอื่นนอกจากการแลกเปลี่ยนก็ให้ถือว่าการกระทำนั้น ๆ เป็นโมฆะ รวมทั้งสิทธิที่ได้รับในการเข้าใช้ประโยชน์ฯ ก็ถูกยกเลิกโดยอัตโนมัติทันที ทาง ITU สามารถที่จะนำเอาสิทธิที่จะเข้าใช้ประโยชน์ฯ ที่ได้รับมาไปให้ประเทศ

หรือหน่วยงานอื่น ดำเนินการแทนเช่นเดียวกับกรณีในประเทศหรือหน่วยงานที่ได้รับสิทธิฯ แล้วแต่ ไม่ใช่หรือไม่ดำเนินการให้ทันตามเวลาที่กำหนดไว้ที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น นอกจากนี้ ประเทศหรือหน่วยงานที่ได้รับสิทธิฯ ก่อน แต่สูญเสียไปก็จะต้องยุติสิทธิห้ามไม่ให้เข้ามาขอใช้สิทธิใหม่ในตำแหน่งที่ตั้งดาวเทียมเดิมที่คนได้ถูกตัดสิทธิไปเป็นระยะเวลา 1-2 ปี ทั้งนี้การจำหน่ายจ่ายโอน ใด ๆ นั้นที่ได้เกิดขึ้น บุคคลที่ 3 ก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายด้วย

ก. ในกรณีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นตามข้อ 3.1 นั้น ทาง ITU ควรที่จะนำเอาข้อมติที่ 4 ของข้อบังคับวิทยุระหว่างประเทศ (RRs) มาใช้ให้ได้ผลอย่างจริงจัง รวมทั้งทาง ITU ควรที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมาใหม่ให้มีความชัดเจนรัดกุมในกรณีที่มีการส่งดาวเทียมดวงใหม่ไปแทนที่ดาวเทียมดวงเก่าที่หมดอายุการใช้งานลงในตำแหน่งที่ตั้งเดิม โดยไม่มีการแจ้งให้ทาง ITU ทราบก่อน รวมทั้งไม่ได้ทำการเจรจาประสานงานครั้งใหม่ด้วย และไม่ว่าการส่งดาวเทียมดวงใหม่ขึ้นไปนั้นจะก่อให้เกิดการแทรกสอดรบกวนกันกับดาวเทียมดวงอื่นหรือไม่ก็ตามทาง ITU ควรที่จะประณามการกระทำดังกล่าว และปฏิเสธที่จะให้การยอมรับถึงความมืออยู่รวมถึงสิทธิต่าง ๆ ด้วย โดยถือว่าการกระทำนั้นเป็นโมฆะ เนื่องจากการกระทำดังกล่าวเป็นการเอาเปรียบผู้อื่นเป็นการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรที่เป็นสมบัติร่วมกันของมวลมนุษยชาติ

นอกจากนี้ทาง ITU ควรที่จะดำเนินการลงโทษโดยการให้ประเทศหรือหน่วยงานที่ได้กระทำการเช่นนั้นเสียค่าปรับตามจำนวนที่ทาง ITU ได้กำหนดแก่ทาง ITU และหรือตัดสิทธิการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียม ณ จุดนั้นของประเทศหรือหน่วยงานที่ได้กระทำการนั้นชั่วคราวเป็นระยะเวลา 1-2 ปี ก็ได้ และตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียม ณ จุดนั้นก็ให้ประเทศอื่นที่มีความต้องการเข้ามาดำเนินการแทนตามขั้นตอนที่ทาง ITU ได้กำหนดไว้

4. ทาง ITU ควรที่จะมีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งในกรณีที่มีประเทศหรือหน่วยงานใด ได้ดำเนินการใช้สิทธิเจ้าของตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิติไว้มากเกินกว่าความจำเป็นที่จริง จนไปก่อให้เกิดอุปสรรคต่อประเทศอื่นในการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติ ตามหลัก Equitable Access ที่มีความจำเป็นต้องใช้อย่างแท้จริง (genuine needs) รวมทั้งขัดต่อหลัก Common Heritage of Mankind ด้วย เนื่องจากในทางปฏิบัติจริงในปัจจุบันนี้ไม่ว่าประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีด้านดาวเทียมหรือไม่ก็ตาม หากแต่มีความเชี่ยวชาญในเทคนิคการขอเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติอย่างมากก็สามารถที่จะจองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมได้มาก โดยจะเห็นได้จากกรณีของประเทศตองกาเป็นตัวอย่างเมื่อทาง ITU ไม่มีมาตรการลง

โทษหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมาเมื่อเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น รวมทั้งทาง ITU เองก็ยืนยันว่าทางประเทศตองกาได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ด้วย จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาจึงเป็นเหตุที่ทำให้ประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วโลกในปัจจุบันนี้ต่างมุ่งแสวงหาดำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์ให้เป็นของคนให้มากที่สุดโดยปราศจากการนำไปใช้งานจริงและวัตถุประสงค์ของการจองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมฯ ไข่มากเกินกว่าการใช้งานจริงนั้นมีอยู่ด้วยหลายสาเหตุ เช่น เพื่อใช้เป็นเครื่องสำรองในการเจรจาประสานงานความถี่ เพื่อนำเอาตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมไปกักตุนไว้สำหรับการส่งดาวเทียมของตนขึ้นไปในอนาคต (ซึ่งจะส่งขึ้นไปจริงหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง) และเพื่อที่จะนำเอาตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมไปจำหน่ายจ่ายโอน

จากสาเหตุที่ได้กล่าวมาผู้เขียนเห็นว่าหน้าที่ทาง ITU ได้พิจารณาแต่เพียงความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ขั้นตอนการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์เท่านั้นยังไม่เพียงพอ ถึงแม้ว่าจะมีหลัก Equitable Access มาสนับสนุนก็ตาม แต่จะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ ที่เข้าจองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมมากจนเกินความจำเป็นนั้นมักจะอ้างหลัก Equitable Access ขึ้นมาบังหน้าเพื่อที่จะทำให้ตนเองได้สิทธิมาและเมื่อได้สิทธิมาก็จะพยายามรักษาสหิทธิของตนเองให้นานที่สุดโดยอ้างหลักใครมาก่อนได้ก่อน (First-come, First-served) ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ ที่เข้าจองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมไว้มากมายนั้นได้นำเอาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ มาใช้จนเกินขอบเขตแห่งความพอดีผิดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ไป รวมทั้งแนวความคิดและวิธีการหรือกฎเกณฑ์ที่ทาง ITU ใช้อยู่ก็เป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่าดาวเทียมกระดาษ (paper satellite) ขึ้นมาในปัจจุบัน ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาทางด้านการศึกษาโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม รวมทั้งการกระจายการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์อย่างเท่าเทียมกันอย่างแท้จริงตามวัตถุประสงค์ที่ทาง ITU ต้องการ

ดังนั้น แนวทางที่ ITU ควรที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหานี้ก็คือ

4.1 ในการเข้าใช้สิทธิของตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์แต่ละตำแหน่งทาง ITU ควรที่จะกำหนดให้มีการเสีค่าธรรมเนียมในการขอเข้าใช้สิทธิประโยชน์ สำหรับเหตุผลที่จะต้องให้มีการเสีค่าธรรมเนียม ก็เนื่องจากในปัจจุบันการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์นั้นไม่ต้องเสีค่าธรรมเนียมใด ๆ เลย (free of charge) ทั้งที่ตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์นั้นเป็นที่ยอมรับกันว่ามีคุณค่าทางเศรษฐกิจอย่างมาก จึงเป็นสาเหตุให้ประเทศต่าง ๆ ต้องการเข้ามาใช้สิทธิในการจองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมอย่างเต็มที่ โดยไม่คำนึงถึงว่าตนเองจะ

มีความจำเป็นในการเข้าใช้ประโยชน์มากน้อยแค่ไหน มีความต้องการใช้งานจริง ๆ หรือไม่ การที่ได้มีการกำหนดให้มีการเสียดำธรรมนิยมในการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในแต่ละครั้ง แต่ละตำแหน่งนั้น จะสามารถช่วยลดปริมาณการเข้าใช้สิทธิประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมลงได้บ้าง โดยจะทำให้ประเทศหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการเข้าใช้สิทธิประโยชน์จะต้องหันมาพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะใช้งานจริงมากยิ่งขึ้น เพราะการขอเข้าของตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมมากเกินไปจนเกินความจำเป็น เมื่อมีการที่จะต้องเสียดำธรรมนิยมแล้วก็จะทำให้ประเทศหรือหน่วยงานนั้น อาจจะต้องสูญเสียโอกาสและค่าธรรมนิยมไปโดยเปล่าประโยชน์เมื่อตนเองไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์จริงๆ และการกำหนดให้มีการเสียดำธรรมนิยมในการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์นี้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการกระทำเช่นนี้จะไม่ก่อให้เกิดภาระหรือความไม่เท่าเทียมกันขึ้นในระดับระหว่างประเทศมากนัก โดยเฉพาะประเทศที่ยากจนกับประเทศที่ร่ำรวย เนื่องจากปัจจุบันนี้การสื่อสารโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมได้มีการพัฒนาอย่างมาก ธุรกิจในการสื่อสารได้ก่อให้เกิดผลกำไรอย่างมากมายมหาศาล ประเทศที่ยากจนหรือมีเงินทุนน้อยก็จะถูกบริษัทต่าง ๆ ขอเข้าประมูลดำเนินกิจการเครือข่ายดาวเทียมในนามของประเทศแทน เช่น ประเทศลาว, ประเทศไทย เป็นต้น ดังนั้น หากประเทศใดที่มีความต้องการใช้งานจริง ๆ แล้วก็น่าจะสามารถเสียดำธรรมนิยมในการเข้าใช้สิทธิได้ คงจะไม่มีผลหรืออุปสรรคแต่อย่างใดต่อการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิตย์ นอกจากนี้การเสียดำธรรมนิยมให้กับ ITU ก็เพื่อที่ทาง ITU จะได้นำเอาไปช่วยเหลือ หรือช่วยพัฒนาส่งเสริมการสื่อสารโทรคมนาคมให้กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งน่าจะถือว่าเป็นผลดีต่อสังคมโลก โดยเฉพาะประเทศที่ยังไม่สามารถเข้าใช้สิทธิประโยชน์ได้ เนื่องจากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมมีอยู่อย่างจำกัดการเข้าใช้ประโยชน์อาจจะไม่ทั่วถึงทุกประเทศ ทั้ง ๆ ที่วงโคจรสถิตย์ ถือเป็นทรัพย์สินสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติที่ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ดังนั้น เมื่อบางประเทศสามารถเข้าใช้สิทธิประโยชน์ได้แล้ว และถึงแม้จะได้นำดำเนินการโดยถูกต้องตามกฎหมายที่ทาง ITU กำหนดไว้ ก็ควรที่จะต้องแบ่งปันผลประโยชน์ไปให้กับประเทศอื่นด้วยเช่นกัน

4.2 ทาง ITU ควรที่จะกำหนดไว้ว่าตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมนั้นไม่สามารถที่จะนำเอาไปจำหน่ายจ่ายโอนกันได้เว้นแต่การแลกเปลี่ยน ทั้งนี้โดยจะต้องได้รับอนุญาตจาก ITU เสียก่อนหากประเทศใดนำเอาตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมที่ตนได้รับไปจำหน่ายจ่ายโอนประเทศที่ได้กระทำการเช่นนั้นจะต้องสูญเสียสิทธิในการเข้าใช้สิทธิประโยชน์ในตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมนั้นโดยอัตโนมัติทันที รวมทั้งตัดสิทธิที่จะห้ามมิให้ประเทศหรือหน่วยงานนั้นสามารถขอใช้สิทธิใน

ตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมตำแหน่งเดิมได้อีกเป็นเวลา 1-2 ปี นอกจากนี้การจำหน่ายจ่ายโอนใด ๆ ถือว่าเป็นโมฆะบุคคลที่สามจะไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

4.3 เพื่อที่จะเป็นหลักประกัน ในการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์ทาง ITU ควรที่จะกำหนดมาตรการลงโทษประเทศหรือหน่วยงานใด ๆ ที่ได้จองตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมไว้มากเกินกว่าความจำเป็นที่จะใช้งานจริง ในกรณีที่มีการจดทะเบียนของการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมโดยมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน แต่เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ให้ไว้กับทาง ITU ประเทศหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของสิทธินั้นไม่สามารถดำเนินการได้ตรงตามกำหนดเวลาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะนำมาเสนอต่อ ITU ทาง ITU ควรที่จะตัดสิทธิการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียม ณ ตำแหน่งนั้นในวงโคจรสถิตย์ไปเป็นเวลา 1-2 ปี รวมทั้งริบค่าธรรมเนียมด้วย โดยถือเสมือนว่าตำแหน่งดังกล่าวนั้นปราศจากการจับจองอยู่ทุกประเทศมีสิทธิที่จะเข้าใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียมกันยกเว้นประเทศที่ถูกตัดสิทธิอยู่

5. เพื่อเป็นหลักประกันในการเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิตย์ของประเทศต่าง ๆ

5.1 ทาง ITU ควรที่จะมีบทบัญญัติที่ให้โอกาสประเทศต่าง ๆ ที่ได้ถูกลงโทษในรูปแบบต่าง ๆ หรือคิดว่าตนเองไม่ได้รับความยุติธรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งสามารถที่จะดำเนินการอุทธรณ์ต่อ ITU ได้

5.2 ทาง ITU ควรที่จะให้มีการบัญญัติกฎหมายที่จะนำมาใช้ในการขอเข้าใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรให้มีความชัดเจนและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของสังคมโลกด้วย และ

5.3 ทาง ITU ควรที่จะจัดตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นมาเพื่อที่จะมาทำหน้าที่ในการพิจารณาแก้ไขจัดการ รวมถึงดำเนินการเรียกร้องแทนประเทศสมาชิกในกรณีที่เกิดว่ามีประเทศหรือหน่วยงานใด ๆ ก็ตามที่ได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งขัดต่อกฎเกณฑ์ของ ITU หรืออาศัยช่องโหว่ของกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ดำเนินการเอาเปรียบประเทศอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

เนื่องจากในปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้ให้ความสนใจ และดำเนินการสร้างเครือข่ายดาวเทียมของตนเองขึ้นมาเมื่อไม่นานมานี้เอง ในการที่จะเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติ ทั้งที่ประเทศไทยเองได้เข้าเป็นสมาชิกของ ITU และเข้าเป็นภาคีสมาชิกของสนธิสัญญาอวกาศ ค.ศ. 1967 มานานแล้ว สาเหตุหนึ่งที่ประเทศไทยดำเนินการสร้างเครือข่ายดาวเทียมของตนเองช้ากว่าที่ควรจะเป็นก็เนื่องมาจากอุปสรรคทางด้านเศรษฐกิจการเงิน และความสามารถทางด้านเทคโนโลยีของประเทศไทยที่ยังไม่ถึงขั้นที่จะดำเนินการเองได้ ดังนั้น การเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติ โดยเฉพาะทางการสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศไทย แต่ก่อนนั้นก็ดำเนินการโดยเข้าเป็นสมาชิกของ INTELSAT รวมทั้ง มีการเช่าช่องสัญญาณจากดาวเทียมของประเทศอื่นที่มีเครือข่ายดาวเทียมของตนเอง ต่อมาเมื่อกระแสของสังคมโลกเปลี่ยนไป ความเจริญทางเทคโนโลยีทางด้านอวกาศได้ขยายขึ้นอย่างรวดเร็ว กรอบกับความต้องการเข้าใช้ประโยชน์จากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก มีเพิ่มสูงขึ้น ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศหนึ่งในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาก็ได้ให้ความสนใจที่จะดำเนินการสร้างเครือข่ายดาวเทียมของตนเองขึ้นมา เพื่อที่จะใช้สิทธิของคนที่มีอยู่ในการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติ และเมื่อประเทศไทยได้ดำเนินการอยู่นั้นก็ได้พบกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการทางด้านกิจการอวกาศของประเทศไทย คือ การขาดความสนใจที่แท้จริงเกี่ยวกับกิจการด้านอวกาศมาตั้งแต่ต้น จึงทำให้ขาดความชำนาญหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศไทยเป็นสมาชิกของ ITU และเป็นภาคีสมาชิกของสนธิสัญญาอวกาศมานานแล้วแต่ประเทศก็ยังไม่มีกรออกกฎหมายภายในเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามหลักการที่สนธิสัญญาอวกาศได้กำหนด รวมทั้งยังไม่มีกฎหมายภายในที่เป็นกฎหมายแม่บทที่รองรับกับหลักเกณฑ์ ของ ITU ที่บังคับใช้อยู่ และปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้มีเครือข่ายดาวเทียมสถิติของตนเองอยู่แล้ว แต่เนื่องจากอายุการใช้งานของดาวเทียมมีระยะเวลาที่จำกัด และกระแสของการเรียกร้องการเข้าใช้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพิ่มมากขึ้น ปัญหาการแย่งชิงตำแหน่งที่ตั้งของดาวเทียมในวงโคจรสถิติอาจจะเกิดขึ้นมาอีกก็เป็นได้ ดังนั้น ประเทศไทยควรที่จะให้ความสนใจและเร่งสร้างผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญในกิจการทางด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอวกาศให้มากขึ้นและควรที่จะออกกฎหมายภายในเพื่ออนุวัติการตามหลักการที่สนธิสัญญาอวกาศและหลักการที่ทาง ITU ได้กำหนดไว้โดยแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยนั้นยึดถือหลักเกณฑ์เหล่านั้น รวมทั้งหลักเกณฑ์การเข้าใช้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน (equitable access) เพื่อว่าในอนาคตหากเกิดปัญหาข้อขัดแย้งในการเข้าใช้ประโยชน์จากวงโคจรสถิติอีกจนถึงขั้นต้องนำปัญหาข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น ไปสู่การพิจารณา

ในกระบวนการวิธีเพื่อหาความยุติธรรมในรูปแบบต่าง ๆ แล้ว ประเทศไทยจะสามารถนำมากล่าวอ้างกับสังคมโลกหรือประเทศใดประเทศหนึ่งได้อย่างเต็มที่ถึงหลักเกณฑ์สากลที่ประเทศไทยได้ยึดถือและปฏิบัติอยู่

นอกจากนี้ประเทศไทยควรที่จะเป็นผู้นำในการเรียกร้องให้มีการเร่งดำเนินการสร้างองค์การความร่วมมือทางด้านกิจการอวกาศระหว่างประเทศ ในระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกของ ASEAN ทั้งนี้โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและผลประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงประสพการณ์ที่ประเทศไทยได้รับมาเนื่องจากการขาดความชำนาญและความร่วมมือกันทางด้านกิจการอวกาศในระดับ Regional Cooperation โดยควรที่จะมีองค์การความร่วมมือทางด้านกิจการอวกาศระหว่างประเทศที่จะเป็นตัวแทนที่ในการทำหน้าที่เป็นตัวสร้างนโยบาย, ดำเนินการควบคุมดูแลประสานงานในระหว่างประเทศสมาชิกและดำเนินการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกที่อาจจะเกิดปัญหาที่เกี่ยวกับกิจการอวกาศกับประเทศหรือกลุ่มประเทศอื่น ๆ ขึ้นมาในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย